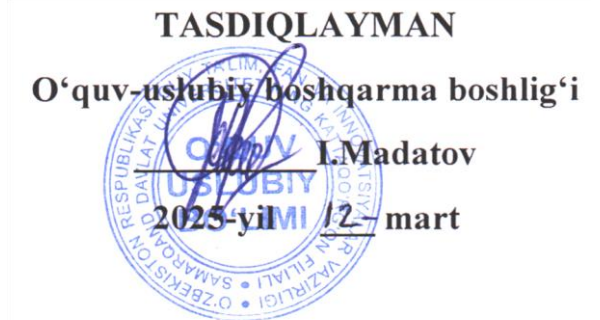

**Samarqand davlat universitetning Kattaqo'rg'on filiali Pedagogika va tillarni o'qitish fakulteti bahorgi semestr
Xorijiy til va adabiyoti: ingliz tili yo'nalishi 1-kurs talabalariga « Amaliy tilshunoslik (Roman-german tillari) » fanidan
yakuniy nazorat savollari**

Imtihon shakli: yozma

№	Mavzu	1-QISM “OSON SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning kirish qismidan asosan nazariy savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'ladi).	2-QISM “ODDIY SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 1-rejasidan asosan mulohazaviy savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'ladi).	3-QISM “MURAKKAB SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 2-rejasidan asosan qoidalar, teoremlar, kabi savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'lmaydi).	4-QISM qism “MURAKKAB SAVOLLAR 2” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 3-rejasidan asosan tendensiyalar, paradigmalar, konsepsiyalar kabi savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'lmaydi).	5-qism “QIYIN SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning xulosa yani yakuniy qismidan asosan talabani mustaqil fikrlashga, mavzuni to'liq anglashga yo'naltiradigan savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'lmaydi).
1.	Tilshunoslik fanining tarixi. Til – asosiy aloqa vositasi. Til va tafakkur	Til inson tafakkuriga qanday ta'sir ko'rsatadi va aksincha, tafakkur tilga qanday shakllar beradi?	Til va tafakkur o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni qanday tushunasiz?	Inson o'z fikrlarini ifoda etishda tilning roli qanday aks etadi?	Til rivojlanishi tafakkur shakllanishiga qanday ta'sir ko'rsatgan?	Til va tafakkur munosabatlarini falsafiy nuqtai nazardan qanday tahlil qilasiz?

2.		Ijtimoiy muhit til va tafakkur o'rtasidagi o'zaro ta'sirni qanday belgilaydi?	Zamonaviy psixologiya til va tafakkur munosabatlarini qanday yoritadi?	Tilning paydo bo'lishi nazariyalari orasidagi asosiy farqlar nimalardan iborat?	Evolutsion yondashuv tilning paydo bo'lishida qanday rol o'ynaydi?	Evolutsion yondashuv tilning paydo bo'lishida qanday rol o'ynaydi?
3.	Tillar tasnifi	Ijtimoiy-madaniy sharoitlarda tilning paydo bo'lish jarayoni qanday amalga oshadi?	Tilning paydo bo'lishi haqidagi nazariyalarni taqqoslab bering.	Inson ehtiyojlari tilning shakllanishiga qanday turtki bo'lgan?	Tarixiy jarayonlar tilning kelib chiqishiga qanday ta'sir ko'rsatgan?	Inson ehtiyojlari tilning shakllanishiga qanday turtki bo'lgan?
4.		Muloqot tilning paydo bo'lishida qanday omil sifatida namoyon bo'lgan?	Biologik va ijtimoiy omillar tilning paydo bo'lish jarayonida qanday o'zaro ta'sirda bo'ladi?	Til tasnifi usullari va ularning asosiy mezonlarini qanday belgilaysiz?	Jahon tillarini tasniflashda qanday metodologik yondashuvlar qo'llaniladi?	Til tasnifining zamonaviy lingvistikadagi o'rnini qanday tahlil qilasiz?
5.	Ingliz va o'zbek tillarining farqlari	Fonetik, leksik va grammatik mezonlar til tasnifida qanday rol o'ynaydi?	Geografik va etnik mezonlar asosida til tasnifini qanday amalga oshirasiz?	Til oilalari va dialektlarni ajratishda qanday usullar qo'llaniladi?	Til tasnifining afzalliklari va kamchiliklarini qanday tushuntirasiz?	Zamonaviy texnologiyalar til tasnifini qanday yengillashtiradi?
6.		Fonetika va fonologiya o'rtasidagi asosiy farqlarni qanday tushunasiz?	Til tovushlarini fonetik jihatdan qanday tasniflash mumkin?	Fonologik tizimlar til talaffuziga qanday ta'sir qiladi?	Fonetik transkripsiya vositalari qanday qo'llaniladi va ularning ahamiyati nimada?	Fonologiyada minimal juftlik tushunchasining o'rnini qanday izohlaysiz?
7.	Fonetika tilshunoslikning bir bo'limi sifatida	Fonetika va fonologiyaning til o'rganish jarayonidagi o'rnini qanday baholaysiz?	. Fonologik o'zgarishlar til evolyutsiyasiga qanday aks etadi?	Amaliy tilshunoslikda fonetika va fonologiya nazariyalaridan qanday foydalanish mumkin?	Leksikografiyaning asosiy vazifalari va maqsadlarini qanday tushunasiz?	So'z boyligini leksikografik manbalarda qanday aks ettirish mumkin?
8.		Leksikografiyada qo'llaniladigan asosiy metod va usullar nimalardan iborat?	Zamonaviy leksikografik resurslarning o'quvchilarga foydasi nimada?	Leksik maydonlar qanday aniqlanadi va tahlil qilinadi?	So'zlarning semantik ma'nosi qanday shakllanadi va o'zgaradi?	Leksik maydonlar qanday aniqlanadi va tahlil qilinadi?
9.	Ingliz va o'zbek tillarida urg'u turlari. Unli harflar talaffuzi	Ingliz tilida urg'u necha turga bo'linadi.	O'zbek tilida urg'u turlari haqida gapiring	Urg'u turlariga ingliz va o'zbek tillarida misollar yozing	Ingliz tilida urg'u ko'p bo'g'inli	Bo'g'in va urg'u o'rtasidagi bog'liqlik nima

					so'zlarga qanday tushadi	
10.		10 ta 3 va 4 bo'g'inli ingliz tilida so'zlar yozing va unlilar o'qilishishiga ta'rif bering	10 ta 3 va 4 bo'g'inli ingliz tilida so'zlar yozing va unlilar o'qilishishiga ta'rif bering	10 ta 3 va 4 bo'g'inli ingliz tilida so'zlar yozing va unlilar o'qilishishiga ta'rif bering	10 ta 3 va 4 bo'g'inli ingliz tilida so'zlar yozing va unlilar o'qilishishiga ta'rif bering	10 ta 3 va 4 bo'g'inli ingliz tilida so'zlar yozing va unlilar o'qilishishiga ta'rif bering
11.	Undosh tovushlar talaffuzi. Sirg'aluvchi undosh tovushlar talaffuzi.	Ingliz va o'zbek tillaridagi tovush tizimlarini qanday farqlaysiz?	Har ikki tilda tovush o'zgarishlarini qanday tahlil qilasiz?	Ingliz va o'zbek fonetik tizimlaridagi asosiy o'xshashliklar va farqlar nimalardan iborat?	Tovush tizimini o'rganishda zamonaviy metodlardan qanday foydalaniladi?	Ingliz va o'zbek tillarida bo'g'in tushunchasini qanday aniqlaysiz?
12.		Ingliz va o'zbek tillarida urg'u tizimining asosiy xususiyatlarini qanday tushunasiz?	Ingliz tilida urg'u qoidasini misollar bilan tushuntiring	O'zbek tilida urg'u o'zgarishlarining nutq va mantiqiy tuzilishga ta'siri qanday?	Ingliz va o'zbek tillarida bo'g'in tushunchasini qanday aniqlaysiz?	So'z bo'g'inlariga e'tibor berish til o'qitishda qanday ahamiyatga ega?
13.	Tovushlar alamshinuvi	Amaliy tilshunoslikda bo'g'in tuzilishini qanday o'rganish mumkin?	Morfem tushunchasini har ikki tilda qanday ifodalaydi?	Affikslar tizimini ingliz va o'zbek tillarida qanday solishtirasiz?	Morfologik tahlil usullarini amaliy tilshunoslikda qanday qo'llaysiz?	Ingliz tilida fe'l va otning morfologik xususiyatlarini qanday tahlil qilasiz?
14.		O'zbek tilida so'z yasash jarayonlarini misollar bilan tushuntiring.	Tovush tizimini o'rganishda zamonaviy metodlardan qanday foydalaniladi?	Har ikki tilda tovush o'zgarishlarini qanday tahlil qilasiz?	Fonetika va fonologiyaning til o'rganish jarayonidagi o'rnini qanday baholaysiz?	Fonologik o'zgarishlar til evolyutsiyasiga qanday aks etadi?
15.	So'z va leksika. Ma'no ko'chish turlari	Leksikalogiya va leksikografiya o'rtasidagi asosiy farqlarni tushuntiring.	So'zlarning semantik ma'nosi qanday shakllanadi va o'zgaradi?	Leksik maydonlar qanday aniqlanadi va tahlil qilinadi?	Leksikalogik tadqiqotlar til o'rganishda qanday rol o'ynaydi?	So'zlarning ko'p ma'noliligini qanday aniqlash mumkin?
16.		Ko'p ma'noli so'zlar til kommunikatsiyasida qanday rol o'ynaydi?	Ko'p ma'no fenomenini semantik tahlil qilish usullarini tushuntiring.	Ko'p ma'nolilikning til o'zgarishiga ta'sirini qanday ko'rasiz?	Sinekdoxa tushunchasini qanday ta'riflaysiz va uning til ifodasidagi o'rnini qanday ko'rsatasiz?	Sinekdoxaning misollarini keltirib, ularning semantik vazifalarini tahlil qiling.
17.	Leksikografiya va frazeologiya	Leksikografiyaning asosiy vazifalari va	So'z boyligini leksikografik	Leksikografiyada qo'llaniladigan asosiy	Zamonaviy leksikografik	Leksikalogiya va leksikografiya

		maqsadlarini qanday tushunasiz?	manbalarda qanday aks ettirish mumkin?	metod va usullar nimalardan iborat?	resurslarning o'quvchilarga foydasi nimada?	o'rtasidagi asosiy farqlarni tushuntiring
18.		Frazeologiya tushunchasini ingliz va o'zbek tillarida qanday ta'riflaysiz?	Frazeologik birliklar til ma'nosini qanday boyitadi?	Ingliz va o'zbek frazeologik iboralarining semantik xususiyatlarini qanday taqqoslaysiz?	Frazeologiyaning tilshunoslikdagi o'rnini va ahamiyatini qanday tahlil qilasiz?	Frazeologik birliklarning tuzilishi va qo'llanilish qoidalarini misollar bilan tushuntiring.
19.	So'zning morfologik va etimologik tarkibi	Sinonim tushunchasini ingliz va o'zbek tillarida qanday tushunasiz?	Antonim va sinonim so'zlarning semantik farqlarini qanday tahlil qilasiz?	Omonimlarning tilshunoslikdagi ahamiyati va qo'llanilishini misollar bilan tushuntiring.	Ingliz va o'zbek tillarida so'zlarning sinonimik munosabatlarini qanday aniqlaysiz?	Antonim so'zlar jumladagi mantiqiy bog'lanishni qanday ta'minlaydi?
20.		Omonim so'zlarning kontekstga qarab ma'no o'zgarishini qanday misollar bilan ko'rsatasiz?	Leksik ma'no tushunchasini qanday aniqlaysiz?	Ingliz va o'zbek tillarida leksik ma'noning asosiy turlarini qanday solishtirasiz?	Konnotativ va denotativ ma'nolar o'rtasidagi farqni qanday tushuntirasiz?	Leksik ma'noni ifodalovchi elementlarni misollar bilan aniqlang.
21.	Gramatika fan sifatida, morfologiya	So'z turkumlari tushunchasini ingliz va o'zbek tillarida qanday ifodalaydi?	Asosiy So'z turkumlarini misollar bilan qanday tushuntirasiz?	Ingliz va o'zbek tillarida so'z turkumlari qanday farqlanadi?	Turli so'z turkumlarining semantik va sintaktik xususiyatlarini qanday taqqoslaysiz?	So'z turkumlari til tuzilishida qanday rol o'ynaydi?
22.		So'z turkumlarini aniqlashda zamonaviy lingvistik metodlardan qanday foydalaniladi?	Grammatik ma'noni ifodalash vositalarini misollar bilan qanday taqqoslaysiz?	Fe'l va ot grammatik ma'nosi qanday shakllanadi?	So'z tartibi xususiyatlarini til o'qitish jarayonida qanday o'rgatish mumkin?	Grammatik ma'no tushunchasini ingliz va o'zbek tillarida qanday aniqlaysiz?
23.	Yordamchi so'zlar	Yordamchi so'zlarning grammatik tuzilishdagi o'rnini qanday tushunasiz?	Ingliz va o'zbek tillarida yordamchi so'zlar qanday ifodalanadi?	Yordamchi so'zlar nutqni soddalashtirishda qanday rol o'ynaydi?	Yordamchi so'zlarning semantik vazifalarini qanday tahlil qilasiz?	Qanday hollarda yordamchi so'zlardan foydalanish o'qitish jarayonida samarali hisoblanadi?
24.		Yordamchi so'zlarning amaliy	Ingliz va o'zbek tillarida bog'lovchi	Har ikki tilda bog'lovchilarning	Bog'lovchi so'zlarning semantik	Bog'lovchi vositalarning til

		misollarini keltirib, ularning nutqdagi ahamiyatini izohlang.	soʻzlarning oʻrnini qanday tushunasiz?	turlari va ularning xususiyatlarini tushuntiring.	vazifalarini misollar bilan qanday taqqoslaysiz?	strukturasidagi va mantiqiy aloqa yaratilishidagi rolini qanday baholaysiz?
25.	Modal fellar	Ingliz va oʻzbek tillarida modal soʻzlar qanday ifodalanadi?	Modal feʼllar va yordamchi soʻzlar orasidagi farqlarni qanday tushuntirasiz?	Modal soʻzlarning jumla maʼnosiga qoʻshadigan noaniqliklarini qanday tahlil qilasiz?	Har ikki tilda modal soʻzlardan foydalanishning asosiy usullarini qanday taʼriflaysiz?	Modal tushunchasini semantik jihatdan qanday aniqlaysiz?
26.		Modal soʻzlar misollarini keltirib, ularning nutqdagi rolini qanday baholaysiz?	Soʻz turkumlari tushunchasini ingliz va oʻzbek tillarida qanday ifodalaydi?	Soʻz turkumlari til tuzilishida qanday rol oʻynaydi?	Asosiy Soʻz turkumlarini misollar bilan qanday tushuntirasiz?	Yuklama va koʻmakchi haqida gapiring
27.	Sintaksis	Gap tushunchasini va uning tuzilishini qanday taʼriflaysiz?	Yaxshi gap tuzilishi va mantiqiy bogʻlanish oʻrtasidagi munosabat qanday?	Gapni sintaktik jihatdan tahlil qilishning asosiy usullarini sanab bering.	Ingliz va oʻzbek tillarida sintaksisning asosiy tamoyillarini qanday solishtirasiz?	Sintaktik strukturalar til maʼnosiga qanday taʼsir qiladi?
28.		Jumlani sintaktik tahlil qilish jarayonini bosqichma-bosqich tushuntiring.	Har ikki tilda murakkab gaplarning sintaktik xususiyatlarini qanday taqqoslaysiz?	Sintaksis nazariyalarining zamonaviy lingvistikadagi oʻrnini qanday baholaysiz?	Sintaktik strukturalarning til kommunikatsiyasidagi rolini misollar bilan koʻrsating.	Sintaktik munosabat tushunchasini ingliz va oʻzbek tillarida qanday tushunasiz?
29.	Gap turlari	Jumlada subʼekt, predikat va obʼekt oʻrtasidagi munosabatlarni misollar bilan tushuntiring.	Ingliz va oʻzbek tillarida sintaktik munosabat turlarini qanday ajratasiz?	Sintaktik munosabatlar tilning semantik va pragmatik jihatiga qanday taʼsir qiladi?	Murakkab gaplarda sintaktik munosabatlarning oʻzgarishini qanday tahlil qilasiz?	Sintaktik munosabatlarning turli tillarda ifodalanish usullarini misollar bilan koʻrsating.
30.		Oddiy, murakkab va qoʻshma gaplar oʻrtasidagi farqlarni misollar bilan tushuntiring.	Har ikki tilda gap tuzilishi va uning mantiqiy bogʻlanishini qanday tahlil qilasiz?	Murakkab gaplar turkumining xususiyatlarini va ularning til kommunikatsiyasidagi rolini tushuntiring.	Gap turlarining zamonaviy lingvistik nazariyalarda qanday oʻrin tutishini taʼkidlang.	Soʻz birikmalari tushunchasini va ularning til ifodasidagi oʻrnini qanday tushunasiz?
